

փնտռեցէր վառելիք, աստուածային կրակի համար այրվող նիւթ: Տուէք մարդկանց սիրտ և փնտռեցէք նոցա մէջ սիրտ: Ահա այդ կլինի ձեր ոյժերի ամենալաւ գործադրութիւնը, կեանքի համար ամենաարդիւնաւէտ աշխատանքը:

Թարգմ. Ա., վ.

Մ Ա Յ Ր Ա Թ Ո Ր

Յունվարի 15-ին Վեհափառ Հայրապետի անուանակոչութեան տօնը առանձին հանդիսաւորութեամբ կատարուեց Թիֆլիզում, որտեղ և գտնուում էր խորին ծերութեան հասած տկար Հայրապետը ապաքինուելու համար:

Վանայ մայր եկեղեցում՝ Վրաստանի և Իմերէթի թեմի առաջնորդ գերապատիւ Տ. Գարեգին եպիսկոպոսը հանդիսաւոր պատարագ մատոյց, որից յետոյ մի ազդու քարոզով բացատրեց Հայաստանեայց եկեղեցու Հայրապետների նշանակութիւնը հայ ժողովրդի կրօնական և ազգային յառաջագիւծութեան գործում և վերջը շեշտեց ներկայ Վեհափառ Հայրապետի կեանքն ու գործունէութիւնը: Պատարագից յետոյ Շուշուայ առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսի, Նփրեմ, Կիւրեղ, Նղիշէ, Արսէն և Կորիւն վարդապետների, նաև Թիֆլիզի ամբողջ քահանայական դասի և խուռն բազմութեան ներկայութեամբ կատարուեց Հայրապետական մաղթանք:

Մաղթանքից յետոյ հոգեւորականութիւնն ու ժողովուրդը գիմեց առաջնորդարան Վեհափառ Հայրապետին շնորհաւորելու իւր անուանակոչութիւնը և երկար կեանք մաղթելու: Շնորհաւորութեան էին եկել Ներսիսեան, Յովնանեան, Աւետեայ և այլ դպրոցների հոգաբարձուներն, ուսուցիչներն ու ուսանողները, օրիորդաց 1 գիմնադիօնի բարձր գասարանների աշակերտուհիները և այգեգործա-

կան դպրոցի սաները: Վեհափառ Հայրապետը, տկարութեան պատճառով չը կարողանալով բոլորին ընդունել, դուրս եկաւ դռնից, օրհնեց և արձակեց շնորհաւորողներին:

Այդ օրը հայաբնակ բոլոր կեդրոններից՝ թէ հոգեւորական և թէ աշխարհական անձինք, վարչութիւններ և ամբողջ քաղաքների հասարակութիւններ շտապել էին հեռագիրներով շնորհաւորել Նորին Սրբութեան անուանակոչութիւնը, բարեմաղթութիւններ անել և տարածել իրենց սրտի իղձերն ու փափագները ծերունի Հայրիկի առաջ:

Վեհափառ Հայրապետը օրհնում է և աղօթում, նաև շնորհակալութիւն է յայտնում՝ յունվարի 15-ին իրեն շնորհաւորողներին և ամբողջ հայ ժողովրդին:

Յունվարի 29-ին Թիֆլիզից Ս. Էջմիածին վերադարձաւ Նորին սուրբ օծութիւնը իւր յետնորդներով: Վեհին բարիերթ մաղթելու համար կայարան էր եկել Թիֆլիզի քաղաքագլուխ պ. Վերմիշեանը: Ճանապարհին Վեհափառը բարեհաճեց մտնել Աղէքսանդրապօլ, գիշերեց այնտեղ և հետեւեալ օրը հասաւ Ս. Էջմիածին: Վեհափառին ընդառաջ էին եկել լուսարարապետ Ղևոնդ Եպիսկոպոսն ու Մատթէոս վարդապետը:

Մայր Աթոս վերադարձաւ Սինօդի անդամ Տ. Մատթէոս վարդապետը, որը քննական զործով գնացած էր Ագուլիս և Հին Նախիջևան:

Բաքուից Վեհափառի հրամանով կանչուեց Սինօդի անդամ Տ. Բաբգէն վարդապետը:

Պետերբուրգ ուղարկուեցին Բեսսարաբիոյ թեմի առաջնորդ Գերապատիւ Տ. Ներսէս արքեպիսկոպոսը և

Մերոպ վարդապետը Նորին Վեհափառութեան ինդիլին անձամբ Ներքին Գործոց Նախարարին մատուցանելու:

Նուխույ վիճակի փոխանորդ նշանակուեց Տ. Եղիշէ վարդապետ Ահարոնեանը:

Արձակուեցին և վերադառնում են Տ. Թովմա, Բենիկ և Խորէն վարդապետները, որոնք 1903 թուին հեռացուած էին իրենց պաշտօնավայրերից:

Մայր Աթոռիցս Թիֆլիզ մեկնեց Տ. Գէորգ արքեպիսկոպոս Սուրենեանը:

Բաքուի սարսափելի դէպքերի մասին ստացուած տեղեկութիւնների և դիմումների պատճառով ծերունազարդ Վեհափառ Հայրիկը փետրվարի 11-ին մեկնեց Թիֆլիզ՝ այնտեղից Բաքու գնալու նպատակաւ: Մեկնելու նախընթաց օրը եղած խորհրդածութեան ժամանակ որշուեց, որ Նորին սուրբ Օծութեան ուղեկցեն Յուսիկ եպիսկոպոս, Եղիշէ, Մխիթար, Յուսիկ և Կորիւն վարդապետները, որոնցից Եղիշէ վարդապետը վանական կառավարութեան և խմբագրական գործերի պատճառաւ մնաց Էջմիածին: Լրագրական տեղեկութիւններից երևում է, որ Նորին ս. Օծութիւնը մնացել է Թիֆլիզ, իսկ Բաքու ուղարկուել են Կովկասի յայտնի հերոս գեներալ ագիւտանտ իշխան Սմիլախվարիի հետ Յուսիկ եպիսկոպոսն ու Մխիթար վարդապետը:

Թիֆլիզում Բաքուի անմեղ նահատակների համար հոգեհանգիստ են կատարել հայերն ու վրացիք, հրապարակաւ պնդելով, որ բնութեամբ և վիճակով միացածներին մարդիկ և նրանց ժամանակաւոր կուրութիւնը երբէք բաժանել չի կարող: Ներկայ եղող մահմէդական հոգե-

ւորականութիւնն ու յայտնի անձինք նոյնպէս ցաւակցութիւն են յայտնել Բաքուի եղբայրասպան դէպքերի համար և հրապարակաւ յայտնել, որ այդ դէպքերը ոչ ազգային ատելութեան, ոչ տնտեսական կացութեան և ոչ էլ ֆանատիկսութեան արդիւնք են. այլ, որ նրանք ծագել են արտաքին պատահական պատճառներից և դադանի՝ ինչ որ գծողխային ոյժից: Ամսոյս 14-ին նոյն նահատակների համար հոգեհանգիստ կատարուեց և Միածնաէջ տաճարում ամբողջ միաբանութեան, ճեմարանի ուսուցիչների և ուսանողների, նաև վշտահար բազմաթիւ հասարակութեան ներկայութեամբ: Հանգանակութիւն է բացուած գծբաղդ որբացածների համար՝ առանց կրօնի և ազգութեան խտրութեան:

ԲԱԳՈՒԻ ԱՂԷՏԸ ԵՒ ՀՈԴԵԻՈՐԱԿԱՆԻ ԶԷՆՔԸ.

Արիւնաներկ երկրի սահմանակից, առաւել անդորր և ազաքակիրթ համարուող երկիրը անսպասելի կերպով ողորդուեց հայի արիւնով, ողորդուեց պարզամտութեան և տգիտութեան շնորհիւ: Այն, փետրվարի 7, 8 և 9-ին Բաքուում թափուեց հազարաւոր անմեղ մարդկանց արիւնը, կողոպտուեց և կրակի ճարակ դարձաւ նրանց աշխատանքն ու գոյքը և այնտեղ ուր աշխատանքի երգն էր լսւում և հոսում տասնեակ հազարաւոր մարդկանց մաքուր քրտինքը, անմեղ արիւն հոսեց և կրակի լեզուներ անողոք կերպով լափեցին քաղաքի զանազան մասերը: Կովկասեան մամուլի բոլոր թղթակիցներն իրենց անգոր յայտարարեցին նկարագրելու այն, ինչ որ տեղի է ունեցել այդ շէն և հարուստ քաղաքում, որը Ռուսաստանի քաղաքների մարգարիտն էր և հարստութեան մի ծով: Դէպքերն համեմատուած են «Բարդուղիմէոսեան գի-